

det særlig af den Grund, at det staaer Mesteren aldeles frit for, om han vil have nogen Lærling til Oplæring eller ikke. Altsaa, man har veiet det lige overfor lige, Frivillighed overfor Tvang. Den anden Hovedbetragtning i Loven er, at alle øvrige Forhold om Rettigheder og Forpligtelser afveies tilstrækkelig mellem begge Parter, altsaa Mesteren paa den ene Side og Lærlingen paa den anden Side. I Hovedtrækkene bifalder jeg Tanken og de enkelte Paragrafer her i Lovforslaget. Skulde jeg sige Noget, var det nærmest det, at jeg maaske var tilbøjelig til at nære lidt Frygt for, at Mestrene snarere skulde lade sig skræmme fra at optage Lærlinge til Oplæring efter Kontrakt, end at der skulde være nogen Frygt for, at Lærlingene skulde blive mindre godt behandlede af Mestrene. Det Standpunkt, jeg altsaa her i denne Sag staaer paa, er, at jeg nærer et varmt Ønske for, at Lovforslaget med nogle Forandringer hist og her i de enkelte Paragrafer, Forandringer, som dog ikke række meget langt, maa kunne blive til gjældende Lov snarest muligt.

Scharling: Jeg kan ikke Andet end slutte mig til den lange Række af Talere, som have udtalt deres Sympathi for det foreliggende Lovforslag. Ogsaa jeg tror, at det vil have en mere almindelig Betydning, om dette Lovforslag kunde blive gennemført som Lov, om jeg end paa den anden Side skal erkende, at den umiddelbare Virkning deraf neppe vil blive saa stor, som Mange synes at vente, og det ligger efter min Formening netop deri, at Lovforslaget har iagttaget en vis Moderation, at det i Virkeligheden kun indfører saare lidt Nyt, men derimod søger at værne om og befæste de Forhold, der alt ere tilfede, og give dem en saadan større Fasthed, at de kunne udvikle sig paa en helbigere Maade, end dette nu ofte sker. Hovedpunktet deri er jo nemlig Forordningen om, at Lærlingekontrakter skulle affattes skriftligt, men isørigt er der jo givet Parterne al mulig Frihed med Hensyn til, hvad Kontrakten skal indeholde. Jeg kan derfor aldeles ikke underskrive eller billige de Udtalelser, som fremkom fra det ærede Medlem for Odense Amts 5te Valgkreds (Beinifsen) om, at dette Lovforslag skulde være en Reaktion, at det skulde bane Veien for en yderligere Reaktion. Det forekommer mig, at de Ord, som det ærede Medlem selv udtalte om, at Lovforslaget fra Først af var blevet hilset i visse Kredse med Jubel, men at den havde noget tabt sig, og at man var bleven mindre tilfreds, efterhaanden som man saae mere paa Lovforslaget, viser, at det har iagttaget en høj Grad af Moderation og ingenlunde er gaaet saa vidt, som man fra nogle Sider har ønsket og fordret,

men tværtimod har søgt at holde Forholdet indenfor ret snevne Grænser. Det maa ogsaa stærkt gjøres gjældende, hvad der blandt Andet kom til Orde fra det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds (Klein), at denne Lov jo netop sigter til at værne om de Smaa og Fattige, at den søger at værne om Lærlinge fra fattige Familier, som have ondt ved at komme under gode Forhold, komme under saadanne Forhold, at Lærlingeforholdet bliver dem en virkelig Lære og Uddannelse. Der staaer her forskellige Forhold overfor hinanden, som gjøre det vanskeligt at træffe netop den rette Middelvei. Den stærke Specialisering, vor Industri efterhaanden er undergaaet og stadig mere undergaar, gjør det ofte vanskeligt at finde en passende Uddannelse for en Lærling, hvorved han bliver oplært i noget Mere end en blot og bar Specialitet, og paa den anden Side gjør den Omstændighed, at Bedriften nu saa meget er gaaet over til at blive stor Bedrift, fabrikmæssig drevet, det ogsaa hyppig vanskeligt at finde en passende Anbringelse for en Lærling. Vil man nu netop gennem dette Lovforslag varetage Lærlingens Lærv, saa bliver det da ogsaa Opgaven, at man ikke stiller Forordningerne saa store, at paa den anden Side Mestrene blive bange for at modtage Lærlingene, og det er mellem disse to Yderpunkter, at man maa bevæge sig og finde en passende Middelvei. Det er dette, som det forekommer mig, at Lovforslaget har gjort. Det stiller i det Hele Parterne frit, det gaar ud fra det Givne og det Bestaaende, gaar ud fra Lærlingeforholdet, som det i det Hele og Store er, med dets Vaand for en længere Tid. Jeg kan i saa Henseende ganske henholde mig til, hvad der nys blev udtalt af det ærede Medlem for Viborg Amts 2den Valgkreds om Nødvendigheden af en saadan Forpligtelse for længere Tid, dersom man vil gjøre det muligt netop for de Fattige og Ubemidlede at skaffe sig en virkelig Uddannelse, som de kun kunne betale med deres personlige Arbejde, og hvorfra man meget let vil affjære dem, dersom man ikke vil gaa ind paa at blive ved det, som i Virkeligheden er det Bestaaende i saa Henseende. Det ærede Medlem for Odense Amts 5te Valgkreds gjorde gjældende, at man ikke ved Lov kan tvinge det gamle Forhold mellem Mester og Lærling tilbage, og at denne Lov viser tilbage til en Forordning fra Aar 1800, og at det dog var at gaa temmelig langt tilbage. Jeg skal hertil bemærke, at jeg ikke kan se, at dette Lovforslag paa noget Punkt skulde gjøre Forsøg paa at tvinge faktiske Forhold tilbage, som for længst ere ophørte og ikke mere lade sig bringe tilbage; men paa den anden Side kan den Omstændighed, at Forslaget peger hen paa nogle i sig selv meget forstandige Bestemmelser i en Forordning, der er af Aar 1800, dog virkelig ikke